

Lauku tūrisma uzņēmēju aptaujas par NATURA 2000 teritorijām

2007-2010 aptauju rezultātu analīze un salīdzinājums

25.01.2011

Latvijas Lauku tūrisma asociācija (LLTA) „Lauku ceļotājs” kopš 2007. gada aptaujā lauku tūrisma uzņēmējus, lai noskaidrotu viņu pamatzināšanas un attieksmi pret teritorijām ar NATURA 2000 statusu. Bez lauku tūrisma uzņēmējiem uz anketu jautājumiem atbildējuši valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu darbinieki. Šajā dokumentā apkopota un salīdzināta aptaujāto attieksme par NATURA 2000 teritorijām laika periodā starp 2007. – 2010. gadu.

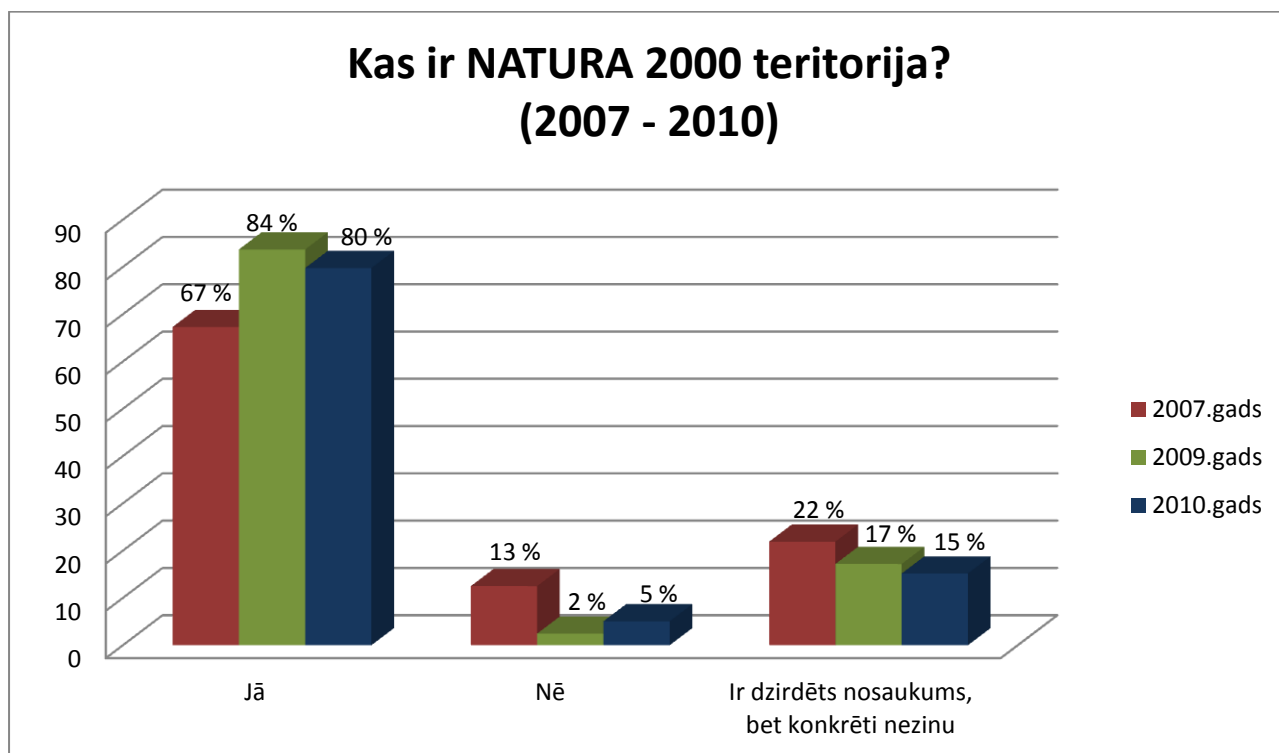
2007. gadā kopumā pēc asociācijas izstrādātas anketas tika aptaujāti 104 respondenti, kas skaitliski bija aptuveni 1/3 daļa no asociācijas kopējā biedru skaita. Aptauja notika visos Latvijas novados, g.k. LLTA „Lauku ceļotājs” organizēto semināru laikā. Kopumā anketā bija iekļauti 15 jautājumi, no kuriem 11 jautājumi bija par NATURA 2000 teritorijām, pārējos jautājumos noskaidrojām viedokli par tūrisma mītnes noslogojumu un nākotnes attīstības plāniem.

2009.gadā aptaujāto atbildes tika iegūtas Latvijas lauku tūrisma konferencē (11.03.2009.) un diskusijā „Kas notiek ar Latvijas upēm?” (24.04.2009). Kopā abus pasākumus apmeklēja 366 dalībnieki (anketas aizpildījuši ~45% dalībnieku). Daļa dalībnieku piedalījās abos pasākumos. Īdenstūrisma ceļveža prezentācijas pasākumā anketas tika lūgts pildīt tikai tiem, kas to nebija darījuši konferencē. Anketa atšķīrās no 2007. gada anketas, tajā kopā bija iekļauti 11 jautājumi, no kuriem 8 anketas jautājumi bija par NATURA 2000 teritorijām. Pārējos jautājumos lūdzām respondentus novērtēt pasākuma organizācijas kvalitāti.

2010. gada anketa bija gandrīz identiska 2009. gada anketai, izņemot ceturto, piekto un sesto jautājumu, kur bija papildināti atbilžu varianti. 2010. gadā aptaujāšanu veicām novembra un decembra mēnešos, to izplatot piecos LLTA „Lauku ceļotājs” organizētajos semināros, kā arī sākot ar 7. oktobri lauku tūrisma uzņēmumu saimnieki tikai aicināti aizpildīt anketas arī elektroniski, tos uzrunājot ar *roundmeiliem*. Kopā uz anketas jautājumiem 2010. gadā atbildēja 178 respondenti. Tāpat kā 2009.gadā tos, kas jau reiz bija aizpildījuši anketas, lūdzām otrreiz tās neaizpildīt, to arī nepieļāva elektroniskā datu apstrādes sistēma.

Aptauju anketas pievienotas dokumenta pielikumos.

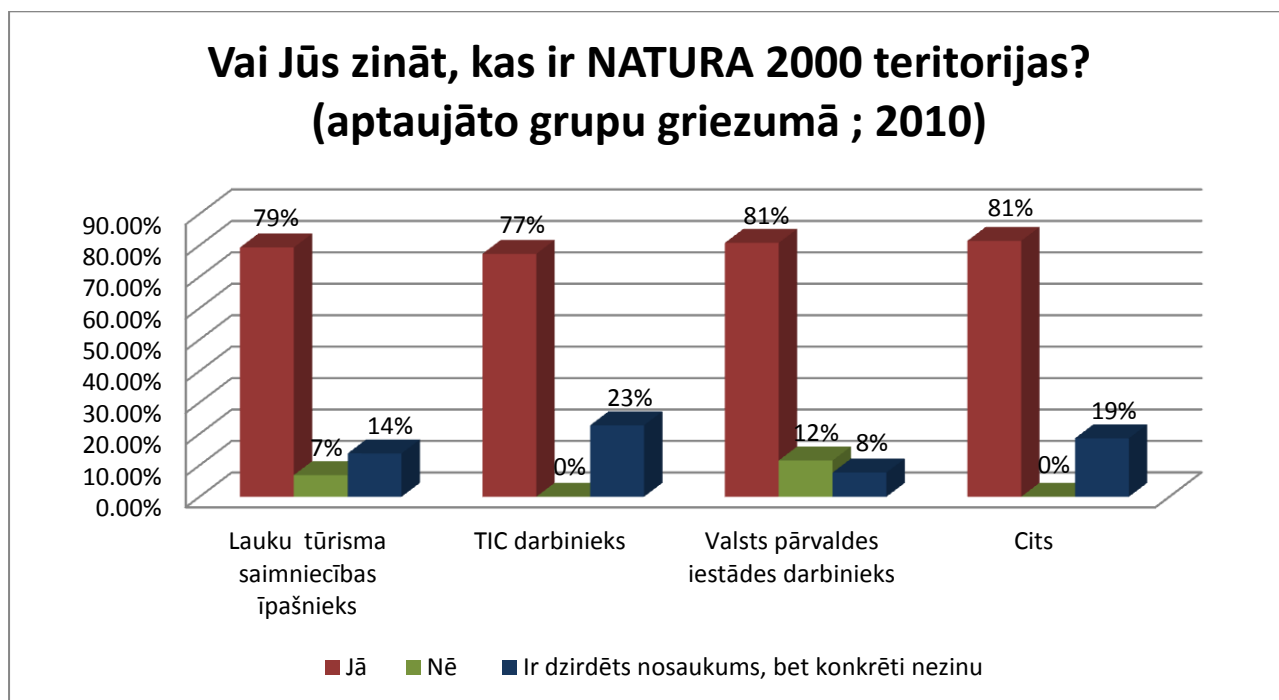
1. jautājums. Vai Jūs zināt, kas ir NATURA 2000 teritorija?

1.attēls

1. attēls atspoguļo aptaujāto atbildes uz jautājumu: „Vai Jūs zināt, kas ir NATURA 2000 teritorijas?”. Pozitīvas pārmaiņas novērojamas starp 2007. un 2009./2010. gadiem: ir palielinājies cilvēku skaits vairāk par 10%, kas zina, kas ir Natura 2000 teritorijas, samazinājies to skaits, kas nezina vai arī atbild: „ir dzirdēts nosaukums, bet konkrēti nezinu”.

2010. gada datus mums ir iespēja arī analizēt pa aptaujāto grupām (skat.2.attēlu). Saskaitot atbildes „nē” un „ir dzirdēts nosaukums, bet konkrēti nezinu”, lai gan, protams, procentuāli tā ir neliela daļa, tomēr tik pat nezinoši kā lauku tūrisma uzņēmēji (21%) ir arī valsts pārvalžu, pašvaldību darbinieki (20%), arī TIC darbinieki (23%), pie tam pieņemot, ka LC organizētos seminārus apmeklē speciālisti, kam darbs ir saistīts ar dabu, vidi vai tūrismu dabas teritorijās.

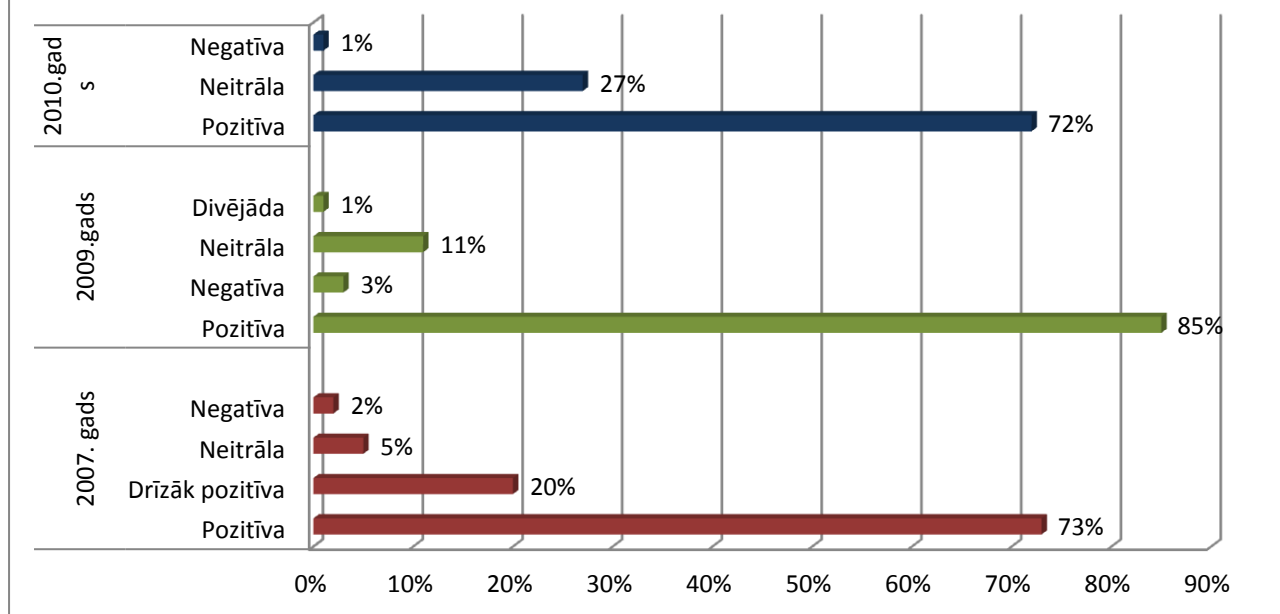

2.attēls

2. jautājums. Kāda kopumā ir jūsu attieksme pret Natura 2000 teritorijām?

3.attēls atspoguļo aptaujāto attieksmi pret NATURA 2000 teritorijām. Atbilžu varianti katru gadu tika piedāvāti savādākās redakcijās, tomēr kopējo viedokli tie atspoguļo. Katrā gadā vairāk kā 2/3 aptaujāto ir pozitīvi noskaņoti pret Natura 2000 teritorijām. Šāds pozitīvā vērtējuma pārsvars ir izskaidrojams gan ar faktu par lauku tūrisma uzņēmumu ekstensīvo, „maza mēroga” un dabai draudzīgo saimniekošanas veidu un „interesēm” (klienti pieprasa „neskartu” dabu, mieru, klusumu u.c.), kā arī faktu, ka LLTA „Lauku ceļotājs” organizētos seminārus, konferenci, ceļveža prezentāciju (galvenās tēmas – videi draudzīga saimniekošana, dabas tūrisma produkta veidošana u.c.) apmeklēja diezgan konkrēta un uz šo „tēmu” fokusēta auditorija. Salīdzinot datus gadu griezumā tendence rāda, ka daļa iepriekš pozitīvi noskaņoto maina attieksmi uz neitrālu nostāju, katru gadu ap 10% pozitīvi noskaņoto maina attieksmi uz neitrālu. Negatīvi noskaņoto ir pavisam niecīga daļa, tā svārstās tikai 1-3 % robežās.

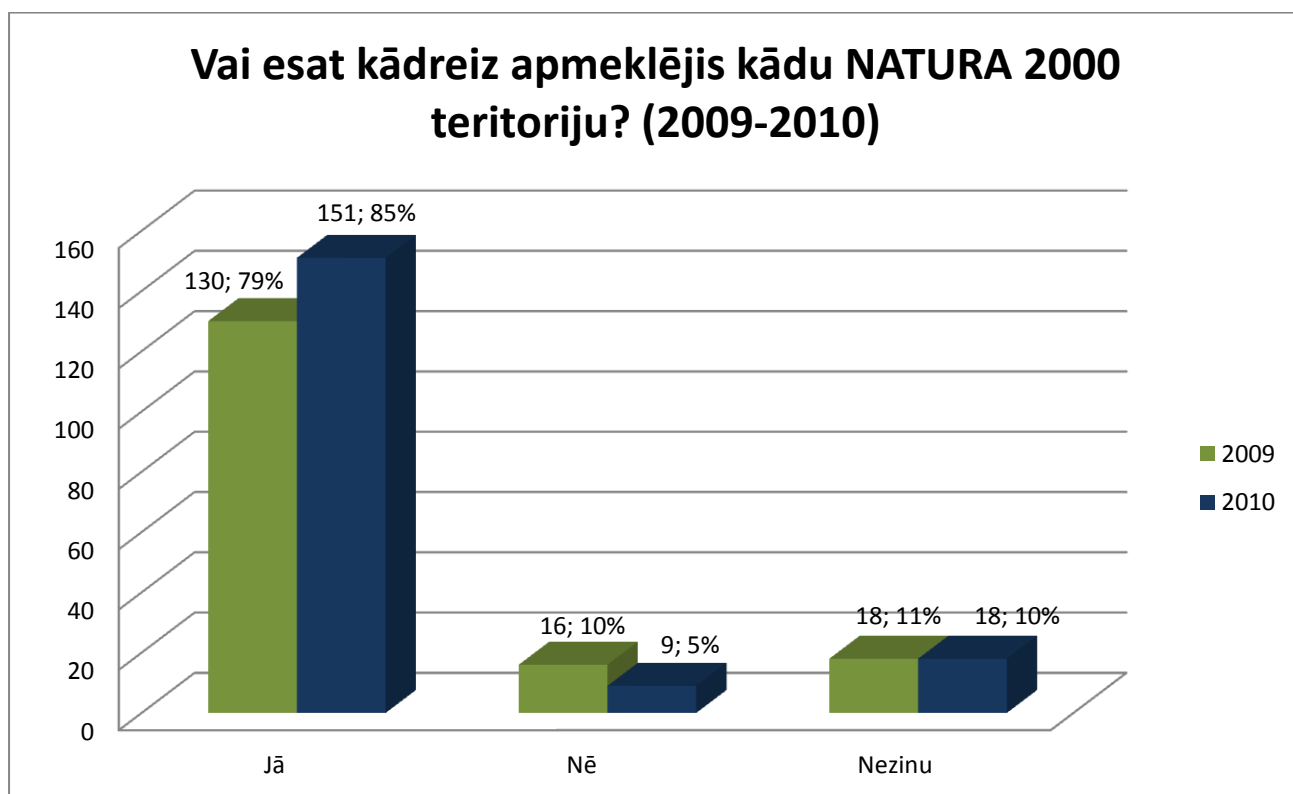
Attieksme pret NATURA 2000 teritorijām (2007 - 2010)

3.attēls

3. jautājums. Vai esat kādreiz apmeklējis kādu Natura 2000 teritoriju?

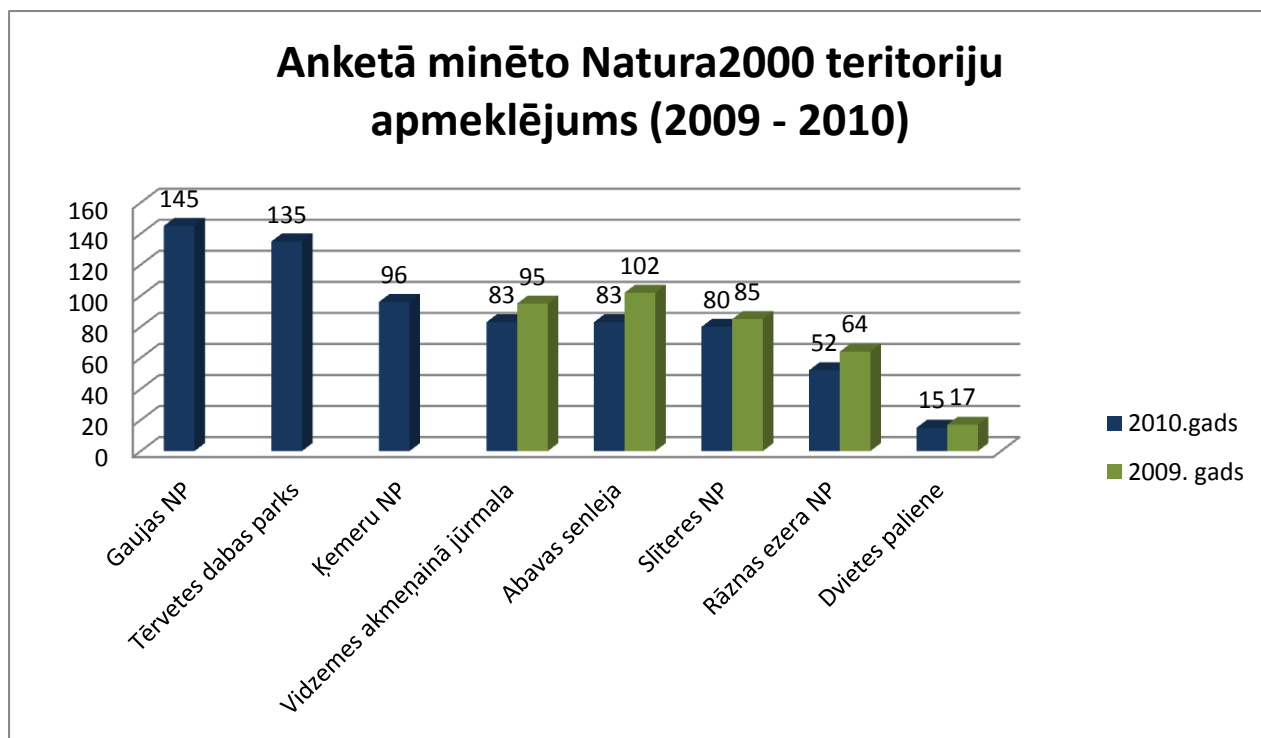
Vai esat kādreiz apmeklējis kādu NATURA 2000 teritoriju? (2009-2010)

4. attēls

Jautājums "Vai esat kādreiz apmeklējis kādu NATURA 2000 teritoriju" auditorijai tika uzdots tikai 2009. un 2010.gadā. Lielākā daļa auditorijas ir apmeklējuši kādu no Natura 2000 teritorijām: 2009. gadā – 79%; 2010.gadā – 85%. Atbilde "nezinu" atspoguļo to respondentu viedokli, kas nepievērš uzmanību teritorijas statusam, abos gados tā ir līdzīga – 11% 2009.gadā un 10% 2010.gadā.

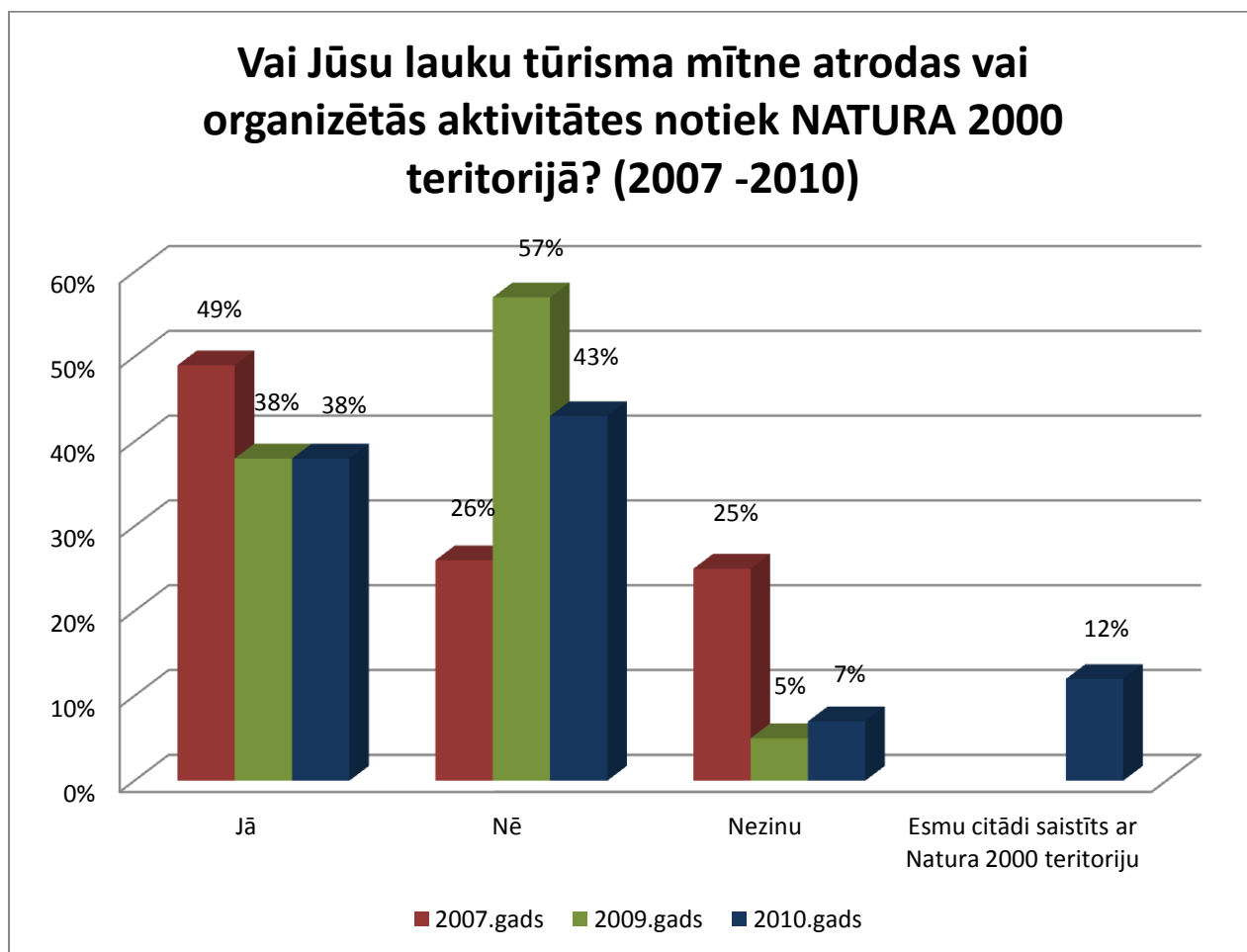
4.jautājums. Vai esat kādreiz apmeklējuši kādu no nosauktajām Natura 2000 teritorijām?

5.attēls

Arī jautājums „Vai esat kādreiz apmeklējuši kādu no nosauktajām Natura 2000 teritorijām?” tika uzdots tikai 2009. un 2010. gadā, tiesa 2010.gadā jau ar papildinātu teritoriju sarakstu. Sarakstā iekļautās teritorijas, mūsaprāt, ir tūristu iecienītākās, izņemot Dvieti. Šo jautājumu uzdodot vēlējāmies uzzināt, kāda ir atšķirība šo teritoriju apmeklējumos. 2009. gadā Abavas senleju apmeklējuši ~ 62% no aptaujātiem, Vidzemes akmeņaino jūrmalu -~58%, Slīteres NP apmeklējuši 51%. 2010. gadā – Gaujas NP apmeklējuši 81% no aptaujātajiem, Tērvetes dabas parku – 76%; Ķemeru NP – 54%; Vidzemes akmeņaino jūrmalu un Abavas senleju – 47%, Slīteres NP – 45%, Rāznas NP - 28% un Dvietes palīeni – 8%. Absolūtos skaitļos nosauktu dabas teritoriju apmeklējumu var aplūkot 5.attēlā.

5.jautājums. Vai Jūsu lauku tūrisma mītne atrodas vai organizētās aktivitātes notiek NATURA 2000 teritorijā?

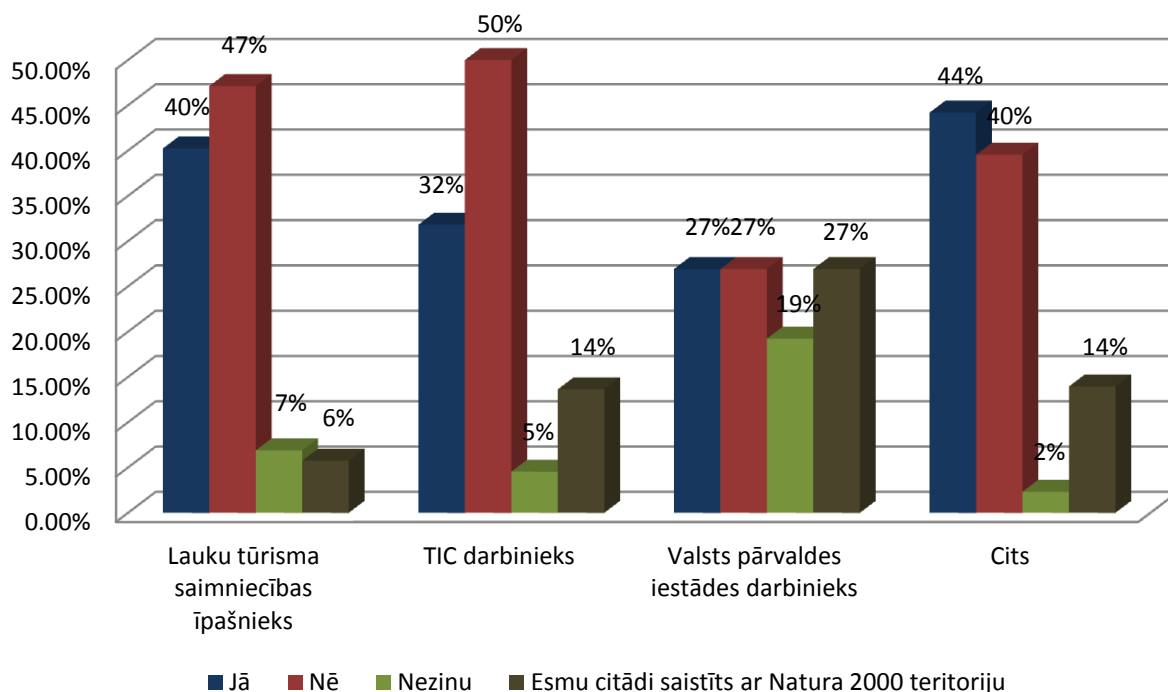
6.attēls

6.attēls parāda, ka kopš 2007. gada ievērojami ir sarucis to uzņēmēju skaits, kas nezina par to, vai viņa apsaimniekotā teritorija atrodas Natura 2000 teritorijā, vai nē. 2007.gadā ceturtdaļa aptaujāto norādīja, ka nezina. Nezinātāju loks sarucis no 25% - 2007. gadā līdz 5% un 7% attiecīgi 2009. un 2010. gadā.

2010. gadā jautājums „Vai Jūsu lauku tūrisma mītne atrodas vai organizētās aktivitātes notiek Natura 2000 teritorijā” tika papildināts ar vēl vienu atbilžu variantu: ar „esmu citādi saistīts ar Natura 2000 teritoriju”, par cik uz anketām atbild arī valsts un pašvaldību iestāžu darbinieki. Lielākā daļa, kas atzīmējuši šo atbilžu variantu ir norādījuši, ka darbs saistīts ar dabas aizsardzību. Iepriekšējos gados uz šo jautājumu tika lūgts atbildēt tikai lauku tūrisma uzņēmumu īpašniekus vai darbiniekus.

2010.gadā lūdzām arī aptaujātos norādīt, ja atrodas NATURA 2000 teritorijā vai organizē aktivitātes tajā, tad kurā? Ar „jā” atbildēja 65 aptaujātie jeb 38% starp kuriem 19 organizē aktivitātes vai atrodas Gaujas NP; 8 – Ķemeru NP; 5 – Abavas senlejā un Vestienas AAA, 4 – Slīteres NP, minētas arī šādas dabas teritorijas: dabas parki „Gaiziņkalns”, „Daugavas loki”, „Piejūra”, Tērvetes dabas parks, Talsu pauguraine, Kaļķupes, Ogres upes un Ventas ieleja, Bicānu ezers, Burtnieka ezera palieņu pļavas, Durbes ezera pļavas, Rāznas NP, Sventes dabas parks, Vidzemes akmeņainā jūrmala, Zebrus un Svētas ezers.

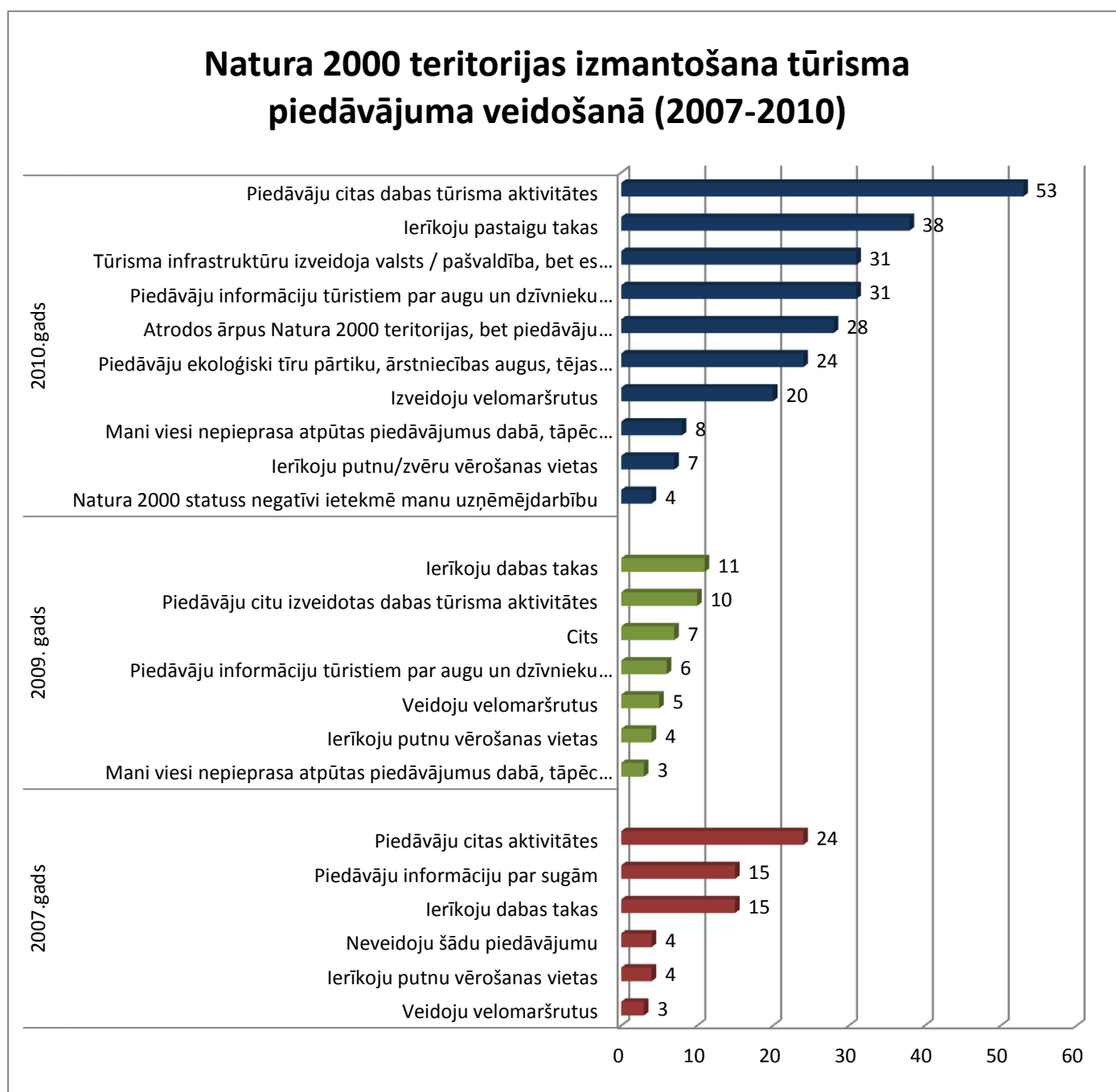
Vai Jūsu lauku tūrisma mītne atrodas vai organizētās aktivitātes notiek NATURA 2000 teritorijā pēc aptaujāto grupām (2010.gada dati)

7.attēls

2010.gada atbildes uz jautājumu „Vai Jūsu lauku tūrisma mītne atrodas vai organizētās aktivitātes notiek Natura 2000 teritorijā?” varam salīdzināt arī aptaujāto grupu griezumā. Skatīt 7.attēlu. Šis griezums atklāj, ka ievērojama daļa valsts iestāžu darbinieku (19% jeb gandrīz 1/5) nezina, vai viņu darbs attiecas uz NATURA 2000 teritorijām, vai nē.

6.jautājums. Kā Natura 2000 teritorijas statuss ietekmē/ tiek izmantots Jūsu uzņēmējdarbībā/darbībā?

8.attēls

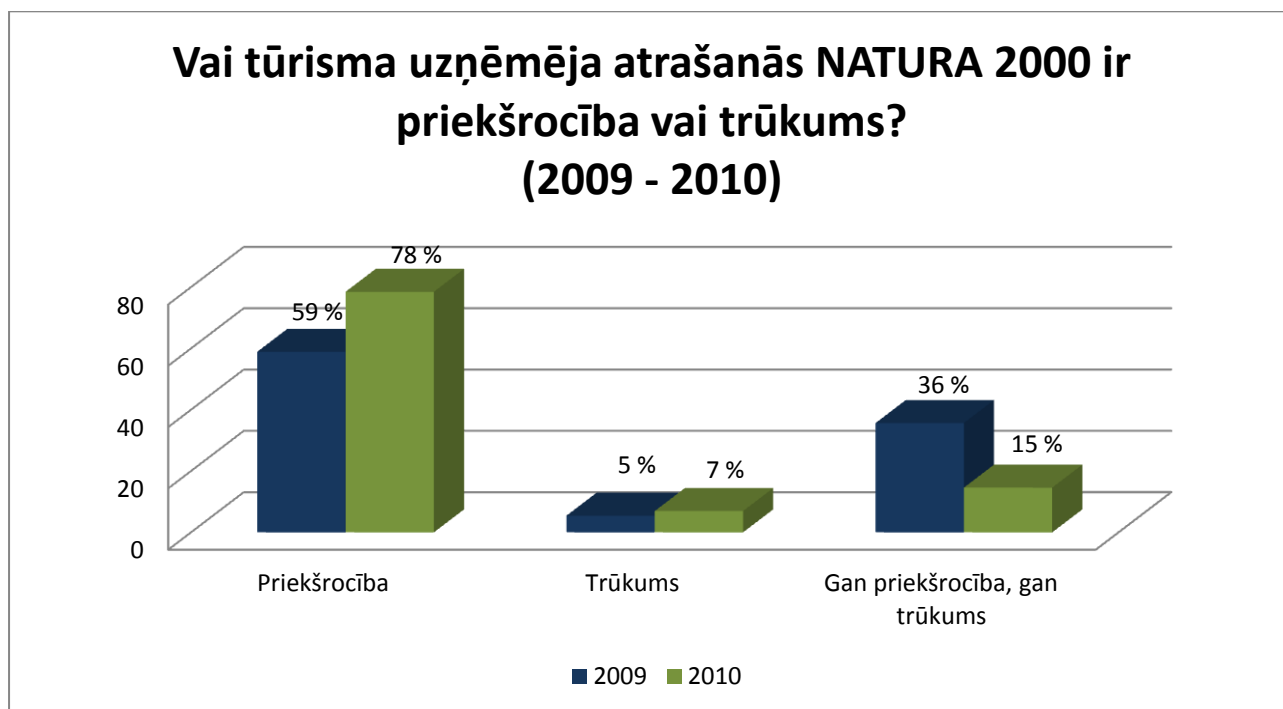
Uzdodot jautājumu „Kā NATURA 2000 teritorijas statuss ietekmē/tiek izmantots Jūsu uzņēmējdarbībā/darbībā?”, vēlējāmies noskaidrot, vai lauku tūrisma uzņēmēji izmanto tās priekšrocības, ko viņiem sniedz NATURA 2000 teritorijas statuss (8.attēls). Atbilžu variantus katru gadu esam papildinājuši. 2009.gadā uz jautājumu lūdzām atbildēt tikai lauku tūrisma saimniecību īpašniekus un to darbiniekus. Liela daļa aptaujāto atzīmējuši vispārīgo atbildi: „cits”, kuru 2009. gadā bijām lūguši specificēt. Zem atbildes „cits” norādīta skatu torņu putnu un dzīvnieku vērošanai izveide, ūdenstūrisms, makšķerēšana, ogošana, sēņošanas, nūjošanas maršrutu izveide, to instruktora pakalpojumu un inventāra noma.

Atskaitot vispārīgās atbildes, dominē pastaigu, dabas taku ierīkošana, informācijas sniegšana par Natura 2000 teritorijām, kā arī tūristiem tiek piedāvātas citu izveidotas dabas tūrisma aktivitātes. Salīdzinot pa gadiem, ir audzis NATURA 2000 teritoriju izmantošanas aspekts tūrisma piedāvājumā. Ja 2007.un

2009.gadā ļoti maz bija atzīmējuši, ka izmanto un piedāvā NATURA 2000 teritorijas priekšrocības, tad 2010.gadā tas ir krietni audzis.

2010. gadā bija iespēja atzīmēt arī tādu atbilžu variantu kā „Natura 2000 statuss negatīvi ietekmē manu uzņēmējdarbību” un lūdzot norādīt konkrēti. Šo atbilžu variantu atzīmējuši 4 aptaujātie no 178, 2 no tiem minējuši arī iemeslus. Starp tiem norādīts, ka teritorijas plānojumam ir ilgs saskaņošanas laiks, kā otrs faktors minēts fakts par NATURA 2000 teritorijas statusa apstiprināšanu ilgusi 3 gadus un tas nozīmējis, kamēr nav skaidrs statuss, tikmēr nav noteiktas lietas, ko drīkst un ko nē tieši šajā teritorijā darīt, tas kavē un traucē jebkādas uzņēmējdarbības attīstību.

7.jautājums. Kā Jūs uzskatāt, vai tūrisma uzņēmēja atrašanās Natura 2000 ir priekšrocība vai trūkums?

9. attēls

9.attēls rāda pozitīvu tendenci, ka Natura 2000 statusu aizvien vairāk uzskata par priekšrocību un mazāk gan par priekšrocību, gan par trūkumu. 2009. gadā Natura 2000 statusu par priekšrocību uzskatīja 59%, 2010. gadā – 78%, gan par priekšrocību un gan par trūkumu 2009. gadā uzskatīja – 36%, 2010. gadā – 15% respondentu. Par 2% ir pieaudzis viedoklis, kas uzskata, ka atrašanās NATURA 2000 teritorijā ir trūkums. Kā priekšrocību aptaujātie min (sarindots pēc nozīmības dilstošā secībā):

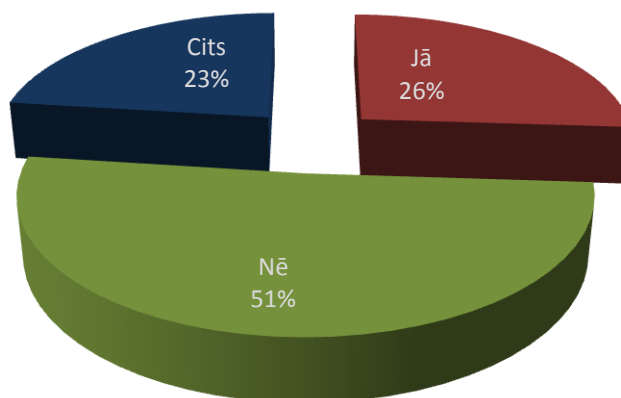
- 1) daba kā pievienotā vērtība teritorijai, kā resurss piedāvājuma veidošanā, kā vairāk apskates objekti;
- 2) Natura 2000 statuss – vērtību atpazīstamības zīme, kas palīdz veidot reklāmu, mārketingu;
- 3) Dabas daudzveidība, unikalitāte, kas tiek saglabāta;
- 4) Īpašais teritorijas statuss, kā iespēja papildus finansējuma piesaistei;
- 5) Izveidot tūristiem nepieciešama infrastruktūra;

Kā priekšrocība tiek minēta arī „zaļo”, dabas mīlošo, pētnieku auditorija, kam interesē šādas teritorijas.

Ja runājam par trūkumiem, tad aptaujātie viennozīmīgi atbild, ka tie ir ierobežojumi, kā, piemēram, ierobežojumi īpašuma apsaimniekošanā, infrastruktūras izveidē, pārvietošanās ierobežojumi, kā arī paaugstinātas vides prasības. Kā trūkums tiek minēta arī birokrātija - garākas saskaņošanas procedūras, ka noteikumi izstrādāti neņemot vērā konkrētas vietas īpatnības, kā arī bieži vien tūrists dabīgo vidi uzskata par nekoptu.

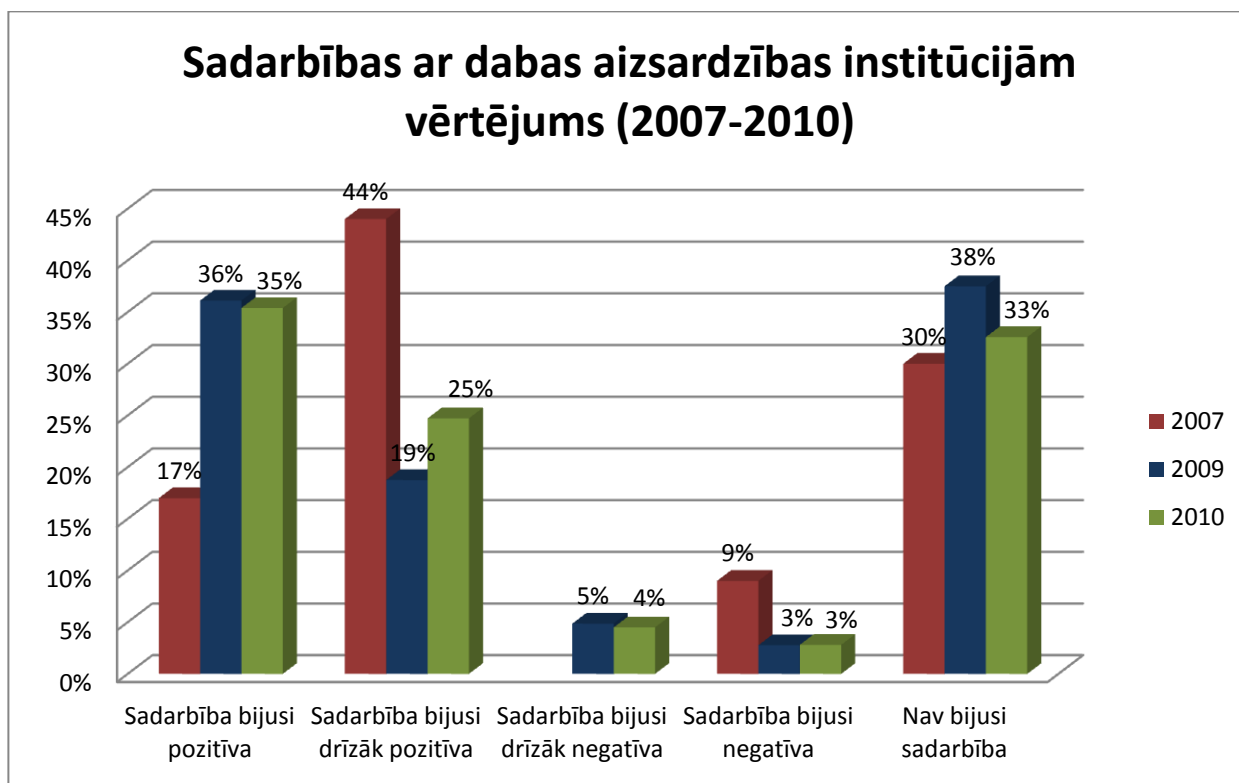
2007. gadā uzņēmējiem netika jautāts novērtēt, vai atrašanās NATURA 2000 tūrisma uzņēmējam ir priekšrocība vai trūkums, bet tika jautāts „Vai Natura 2000 statuss būtiski ierobežo uzņēmējdarbību?”, kur nedaudz vairāk kā viena ceturtda daļa (26%) atbildēja apstiprinoši, vairāk kā puse (51%) noliedzoši (skatīt 10.attēlu). Tiesa, šādi aptaujas rezultāti ir saistīti arī ar sektora specifiku, jo visbiežāk lauku tūrisma naktsmītnes ir mazie vai vidējie uzņēmumi, kas saimnieko pārsvarā ekstensīvi, nepatērē lielus dabas resursu apjomus un ir orientēti uz dabas saglabāšanu, kas ir nozīmīgs klientu piesaistes resurss. Taču jāņem vērā arī fakts, ka ~ ¼ daļa ir atzinusi, ka NATURA 2000 teritorijas statuss tomēr būtiski ierobežo uzņēmējdarbības iespējas. Kā biežākie gadījumi (prioritārā secībā) 2007.gadā ir minēti būvniecība un ar to saistītie ierobežojumi, „birokrātija”, kas izpaužas kā ilgstoša un darbietilpīga dokumentu kārtotāšanas procedūra, lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, kā arī ierobežojumi atsevišķos ezeros pārvietoties ar motorizētiem peldlīdzekļiem.

Vai Natura 2000 statuss būtiski ierobežo uzņēmējdarbību? (2007)

10.attēls

8.jautājums. Vai Jums ir bijusi sadarbība ar dabas aizsardzības institūcijām – nacionālo parku administrācijām, Dabas aizsardzības pārvaldi, reģionālajām vides pārvaldēm, Vides valsts inspekciju, Vides ministriju vai citu? Kā to vērtējat?

11.attēls

Izvērtējot datus par sadarbību ar dabas aizsardzības institūcijām 11. attēlā redzams, ka sadarbību negatīvi katru gadu vērtējuši aptuveni vienāda daļa aptaujāto, ņemot vērā abas negatīvi iespējamās atbildes: „sadarbība bijusi drīzāk negatīva” un „sadarbība bijusi negatīva”. Negatīvu vērtējumu 2007. gadā atzīmējuši 9% aptaujāto, 2009. gadā – 8% un 2010. gadā – 7%. 2007. gadā jautājumā nebija iespēja izvēlēties atbildi „sadarbība bijusi drīzāk negatīva”, tādēļ arī vis negatīvais vērtējums iekļauts atbildē „sadarbība bijusi negatīva”.

Lielākās viedokļu atšķirības aptaujāto sadarbības vērtējumos ar dabas aizsardzības institūcijām dalās starp abām pozitīvajām atbildēm „sadarbība ir bijusi pozitīva” un „sadarbība bijusi drīzāk pozitīva”. Ja 2007. gadā viennozīmīgi pozitīvi sadarbību vērtē 17% aptaujāto, tad 2009. un 2010. gados attiecīgi – 36% un 35%, attiecīgi samazinoties „drīzāk pozitīvi vērtējumam” no 44% 2007. gadā uz 25% 2010. gadā.

Aptuveni vienāda daļa - aptuveni viena trešdaļa katru gadu nav izvērtējusi sadarbību ar dabas aizsardzības institūcijām, jo tādas nav bijusi.

Aptaujātie komentāros min konkrētas institūcijas, ar kurām bijusi gan laba sadarbība, gan tās institūcijas, ar kurām nav izdevies veiksmīgi sadarboties. Vairāki aptaujātie norādījuši, ka laba sadarbība ir izveidojusies ar Ķemera nacionālā parka, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta un Gaujas nacionālā parka speciālistiem. Pa negatīvam vērtējumam saņēmusi Rāznas nacionālā parka administrācija, Lauku atbalsta dienests un Vides ministrija. Vides pārvalde tiek pieminēta gan pozitīvi, gan negatīvi.

Aptaujāto viedokļi:

„Natura 2000 teritorijas atklāj plašu lauku videi draudzīgai uzņēmējdarbībai, tikai jāģenerē labas idejas!”

„Jo vairāk cilvēki uzzinās par Natura 2000, jo labāk. Dažreiz maldīgi uzskata, ka tur ir lieli ierobežojumi, kaut gan patiesībā tā nav. Pozitīvi tiem uzņēmējiem, kas atrodas tuvu teritorijām, tas varētu veicināt cilvēku interesi un viesu pieplūdumu.”

„Katrā ziņā tūrisma attīstībai Natura 2000 teritorijās jābūt pārdomātai, lai pārāk nenoslogotu šīs dabas vērtības ar cilvēku *"Pēdu nospiedumiem"*”.

„Uzņēmējdarbības sākumposmā ļoti *bremzēja* milzīgo dokumentu kārtošanas dēļ. Kad tam iziet cauri, tad ļoti pozitīva dabas tūrisma produktu pārdošanas ziņā.”

„Vēl joprojām rodas sajūta, ka Latvijā salīdzinoši maz uzņēmēju saskata priekšrocības uzņēmējdarbībai, atrodoties Natura2000, biežāk notiek *ieciklēšanās* uz aprobežojumiem. Tas kavē publiskās – privātās partnerības attīstību.”

„Citu valstu tūristi novērtē Latvijas Natura 2000 teritorijas atzinīgi, mēs paži varētu iemācīties ar to palepoties vairāk.”

„Stingri ierobežojumi, ko līdzsvarot vajadzētu ar valsts atbalstu izveidotām takām un atpūtas vietām.”

„Tūrisma uzņēmējdarbību (apskates objektus) var gandrīz vienlaicīgi atrast kā Natura tā arī ārpus Natura teritorijām.”

„Izveidošanas pamatojums un zonējums reizēm balstīts uz ietekmīgu cilvēku savtīgām interesēm.”

„Šīs dabas teritorijas ir jākopj un jāuztur pašvaldībām, jārada visi iespējamie celi to popularizēšanai un iespējai apmeklēt, mācīties, vērot un novērtēt. Tās ir mūsu valsts bagātības, kurām nav vērtības!”

„Šīs teritorijas objekti sekmē tūrisma attīstību un uzņēmējdarbību kopumā.”

„Informācija par NATURA 2000 bija ļoti lietderīga. Tā ļauj noteikt teritorijas pamatvērtības un palīdz tās piedāvāt tūrismā nepieļaujot negatīvu ietekmi uz dabas vērtībām. Natura 2000 tīkls ir starptautiskā līmeņa, līdz ar to tas nozīmē, ka Latvijas dabas teritorijas veicina savu attīstību starptautiskā līmenī, tādējādi piesaistot dabas tūristus no visas pasaules.”

„Teritorijas nav iezīmētas dabā, nav apzinātas visas iespējas, ko dod Natura 2000 teritorijas.”

Kopsavilkums.

Apkopojot LLTA „Lauku ceļotājs” veikto lauku tūrisma uzņēmēja aptaujas datus par Natura 2000 teritorijām 3 gadu griezumā no 2007.gada līdz 2010. gadam ir vērojama pozitīva tendence: aizvien vairāk lauku tūrisma uzņēmējiem ir zināšanas, kas ir Natura 2000 teritorijas. 3 gadu laikā par 10% ir palielinājies zinošo skaits, samazinājies to skaits, kas nezina vai arī atbild: „ir dzirdēts nosaukums, bet konkrēti nezinu”. Tāpat kopš 2007. gada ievērojami sarucis to uzņēmēju skaits, kas nezina, vai viņa apsaimniekotā teritorija atrodas Natura 2000 teritorijā, vai nē. Nezinātāju loks sarucis no 25% - 2007. gadā līdz 5% un 7% attiecīgi 2009. un 2010. gadā. Salīdzinot pa gadiem, ir audzis NATURA 2000 teritoriju izmantošanas aspekts tūrisma piedāvājumā, uzņēmēji apzinājušies un sākuši izmantot Natura 2000 teritorijas priekšrocības. Piedāvājums tiek veidots, izmantojot konkrētās dabas teritorijas potenciālu. Citās tās ir pastaigu takas, dabas takas, savukārt citās putnu vērošanas vietas vai makšķerēšana, ogošana.

Pēc aptaujāto sniegtajām atbildēm varam secināt, ka arī Natura 2000 teritoriju apmeklējums 3 gadu laikā ir palielinājies par 10%; 2010.gadā - 85% no aptaujātajiem atbildējuši, ka ir apmeklējuši kādu no Natura 2000 teritorijām. Aptaujāto visapmeklētākās vietas ir Gaujas nacionālais parks, to apmeklējuši vairāk kā 4/5 no atbildējušiem, Tērvetes dabas parku - gandrīz 4/5, puse no aptaujātiem apmeklējuši Ķemeru nacionālo parku, Abavas senleju un Vidzemes akmeņaino jūrmalu, gandrīz puse - Slīteres nacionālo parku. Mazāk apmeklēti ir Rāznas nacionālais parks un Dvietes paliene – teritorijas, kas atrodas Latvijas austrumu daļā.

Natura 2000 statusu aptaujātie aizvien vairāk uzskata par priekšrocību un mazāk gan par priekšrocību, gan par trūkumu. 2009. gadā Natura 2000 statusu par priekšrocību uzskatīja 59%, 2010. gadā – 78% no aptaujātajiem. Tikai pavisam neliela daļa 5-7% to uzskata par trūkumu, kā galveno iemeslu minot

saimniecības darbības ierobežojumus. Par Natura 2000 teritorijas priekšrocības statusu tiek uzskatīta daba kā pievienotā vērtība, kā resurss piedāvājuma veidošanā, kā vairāk apskates objekti, kā vērtību atpazīstamības zīme, kā dabas daudzveidība, unikalitāte, kā iespēja papildus finansējuma piesaiste, kā arī „zaļo”, dabas mīlošo, pētnieku auditorija, kam interesē šādas teritorijas.

Sadarbību ar dabas aizsardzības institūcijām negatīvi katru gadu vērtējuši aptuveni vienāda daļa aptaujāto: 9% - 2007. gadā līdz 7% - 2010.gadā, tāpat arī pozitīvi: 61% - 2007.gadā un 60% 2010.gadā. Aptuveni vienai trešdaļai aptaujāto katru gadu nav bijusi sadarbību ar dabas aizsardzības institūcijām.

Kopumā katru gadu vairāk kā 2/3 aptaujāto ir pozitīvi noskaņoti pret Natura 2000 teritorijām. Negatīvi nosakņoto ir pavisam niecīga daļa, tā svārstās tikai 1-3 % robežās.

1. pielikums. Lauku tūrisma uzņēmēju aptaujas anketa (2007.gads)

LAUKU TŪRISMA UZŅĒMĒJU APTAUJA

Lūdzam Jūs atbildēt uz sekojošiem jautājumiem, lai noskaidrotu Jūsu kā uzņēmēja un Jūsu klientu attieksmi pret Natura2000 teritorijām un dabas tūrismu kopumā. Anketas ir anonīmas.

1. **Vai Jūs zināt, kas ir NATURA 2000 teritorijas?**
 - ☐ Jā
 - ☐ Nē
 - ☐ Ir dzirdēts nosaukums, bet konkrēti nezinu
2. **Vai Jūsu lauku tūrisma mītne atrodas vai organizētās aktivitātes notiek NATURA 2000 teritorijā?**
 - ☐ Jā norādīt, kurā: _____
 - ☐ Nē
 - ☐ Nezinu
3. **Vai zināt, ar kādām iestādēm jāsaskaņo Jūsu saimnieciskā darbība (t.sk. ar tūrismu saistītā) NATURA 2000 teritorijās?**
 - ☐ Jā
 - ☐ Nē
 - ☐ Neattiecas
4. **Ja atrodaties NATURA 2000 teritorijā – vai šis statuss būtiski ierobežo Jūsu uzņēmējdarbības iespējas?**
 - ☐ Jā kādā veidā: _____
 - ☐ Nē
 - ☐ Cits
5. **Vai Jūs kā lauku tūrisma saimnieks vai uzņēmējs zināt, ko varat iegūt no tā, ka Jūsu īpašums ietilpst vai darbība notiek NATURA 2000 teritorijā?**
 - ☐ Jā
 - ☐ Nē
 - ☐ Nav bijis nepieciešams to noskaidrot
6. **Ja Jūsu lauku tūrisma mītne atrodas NATURA 2000 teritorijā, vai Jūs to izmantojat savā tūrisma piedāvājumā?**
 - ☐ Ierīkoju dabas takas
 - ☐ Izveidoju velomaršrutus
 - ☐ Piedāvāju informāciju tūristiem par augu un dzīvnieku sugām šajās teritorijās
 - ☐ Ierīkoju putnu vērošanas vietas
 - ☐ Piedāvāju citu izveidotas dabas tūrisma aktivitātes
 - ☐ Mani viesi nepieprasa atpūtas piedāvājumus dabā, tāpēc es tos neveidoju un nereklamēju
 - ☐ Cits
7. **Vai reklamējat un rādāt tūristiem retas augu un dzīvnieku sugas, kas atrodas NATURA 2000 teritorijās?**
 - ☐ Jā
 - ☐ Nē
 - ☐ Tikai vides gida pavadībā
 - ☐ Citādi
8. **Vai zināt, kādas augu un dzīvnieku sugas un biotopi tiek aizsargāti NATURA 2000 teritorijās?**
 - ☐ Jā norādīt: _____
 - ☐ Nē
 - ☐ Neinteresē
 - ☐ Cits variants
9. **Kāda kopumā ir Jūsu attieksme pret dabas aizsardzību Latvijā, īpaši aizsargājamām un NATURA 2000 teritorijām?**
 - ☐ Pozitīva
 - ☐ Drīzāk pozitīva
 - ☐ Neitrāla
 - ☐ Negatīva
10. **Vai kādreiz esat veikuši saskaņojumus ar valsts institūcijām dabas aizsardzības un tūrisma kontekstā?**
 - ☐ Jā norādīt: _____

☐ Nē

11. Kā kopumā vērtējat sadarbību ar dabas aizsardzības institūcijām – Dabas aizsardzības pārvaldi, reģionālajām vides pārvaldēm, Vides valsts inspekciju, Vides ministriju vai citu?

- ☐ Pozitīvi
☐ Drīzāk pozitīvi
☐ Negatīvi
☐ Sadarbība nav bijusi

12. Kādus papildus pakalpojumus visbiežāk izmanto Jūsu klienti?

Lūdzu atzīmēt no 0-5, kur 0 – neizmanto nemaz, 5-izmanto visbiežāk.

- ☐ Ēdināšana
☐ Viesību telpas un apkalpošanu
☐ Pirts, karstā vanna, kubla u.c. procedūras
☐ Semināru apkalpošana
☐ Dodas pastaigās un bauda dabu
☐ Zirgu izjādes
☐ Laivu noma
☐ Velo noma
☐ Gida pakalpojumi

13. Kāds ir Jūsu naktsmītnes vidējais % noslogojums?

Lūdzam dot noslogojumu %, kur 100% ir Jūsu mītnes pilna laika darbības laiks un visas pamata gultas vietas.

14. Kā mainījies klientu raksturojums, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem:

- ☐ Pieprasa augstāku kvalitāti naktsmītnes iekārtojumā
☐ Izmanto vairāk aktīvās atpūtas iespējas – kādas?
☐ Pieprasa vairāk papildus pakalpojumus – kādus?
☐ Nenovēroju nekādas īpašas izmaiņas
☐ Cits

15. Kādus jaunus plānus Jūs gatavojieties īstenot savā mītnē?

- ☐ Izvietot vairāk gultas vietas jaunā ēkā vai esošajā
☐ Izveidot svinību telpu
☐ Izveidot un aprīkot semināru telpu
☐ Izveidot piedāvājumu aktīvajai atpūtai apkārtējā dabā (velo, laivas, takas utt.)
☐ Iegādāties atpūtas inventāru (velo, laivas, sporta spēļu piederumus utt.)
☐ Iegādāties karsto vannu, kublu vai uzcelt pirti
☐ Izrakt dīķi, izveidot vai labiekārtot peldvietu
☐ Ierīkot vairāk dušu/WC mītnē
☐ Neplānoju investēt šobrīd mītnē
☐ Cits

Norādiet pagastu, kurā atrodas Jūsu naktsmītne vai organizētās aktivitātes

2. pielikums. Lauku tūrisma uzņēmēju aptaujas anketa (2009.gads)

Tūrisms Natura 2000 teritorijās

Jūsu sniegtās atbildes tiks apkopotas un ņemtas vērā, lai veicinātu tūrisma attīstību Natura 2000 teritorijās, tajā pat laikā nepakļaujot dabas vērtības iznīcības riskam. Jūsu viedoklis nepieciešams izstrādājot tūrisma attīstības plānus un ilgtspējīga tūrisma modeli Natura 2000 teritorijās, kā arī sagatavojot priekšlikumus tūrisma un vides jomas likumdošanas, politikas dokumentu uzlabošanai. Apkopotie rezultāti būs pieejami www.celotajs.lv profesionālās informācijas sadaļā.

Uz jautājumiem atbildiet, atzīmējot Jūsprāt pieņemamāko atbildes variantu. Uz atsevišķiem jautājumiem var atbildēt ar vairākām atbildēm. Tas norādīts konkrētajā jautājumā. Anketa ir anonīma.

1. Vai Jūs zināt, kas ir NATURA 2000 teritorijas?

- ☐ Jā
- ☐ Nē
- ☐ Ir dzirdēts nosaukums, bet konkrēti nezinu

2. Kāda kopumā ir Jūsu attieksme pret NATURA 2000 teritorijām?

- ☐ Pozitīva
- ☐ Neitrāla
- ☐ Negatīva

3. Vai esat kādreiz apmeklējis kādu Natura 2000 teritoriju? Ja, jā kādu?

- ☐ Jā _____
- ☐ Nē
- ☐ Nezinu

4. Vai esat kādreiz apmeklējuši kādu no nosauktajām Natura 2000 teritorijām? *Iespējami vairāki atbildes varianti.*

- ☐ Rāznas ezera nacionālo parku
- ☐ Dabas parku „Abavas senleja”
- ☐ Dabas parku „Dvietes paliene”
- ☐ Dabas liegumu „Vidzemes akmeņainā jūrmala”
- ☐ Slīteres nacionālo parku

5. Vai Jūsu lauku tūrisma mītne atrodas vai organizētās aktivitātes notiek NATURA 2000 teritorijā?

Atbild tikai tūrisma uzņēmēji.

- ☐ Jā, norādīt, kurā: _____
- ☐ Nē
- ☐ Nezinu

6. Ja Jūsu lauku tūrisma mītne atrodas NATURA 2000 teritorijā, vai Jūs to izmantojat savā tūrisma piedāvājumā?

Atbild tikai naktsmītņu saimnieki, kuru tūrisma mītne atrodas NATURA 2000 teritorijās. Variet atzīmēt vairākus atbilžu variantus atbilstoši situācijai.

- ☐ Ierīkoju dabas takas
- ☐ Izveidoju velomaršrutus
- ☐ Piedāvāju informāciju tūristiem par augu un dzīvnieku sugām
- ☐ Ierīkoju putnu vērošanas vietas
- ☐ Piedāvāju citu izveidotās dabas tūrisma aktivitātes
- ☐ Mani viesi nepieprasa atpūtas piedāvājumus dabā, tāpēc es tos neveidoju un nereklamēju
- ☐ Cits _____

7. Kā Jūs uzskatāt, vai tūrisma uzņēmēja atrašanās NATURA 2000 ir priekšrocība vai trūkums?

- ☐ Priekšrocība, lūdzu, miniet, kāda _____
- ☐ Trūkums, lūdzu, miniet, kāds _____

8. Vai Jums ir bijusi sadarbība ar dabas aizsardzības institūcijām – nacionālo parku administrācijām, Dabas aizsardzības pārvaldi, reģionālajām vides pārvaldēm, Vides valsts inspekciju, Vides ministriju vai citu? Kā to vērtējat?

- ☐ Nav bijusi sadarbība
☐ Sadarbība bijusi pozitīva
☐ Sadarbība bijusi drīzāk pozitīva
☐ Sadarbība bijusi drīzāk negatīva
☐ Sadarbība bijusi negatīva

Konferences novērtējums

Jūsu atbildes palīdzēs mums labāk sagatavoties turpmākajām konferencēm.

9. Lūdzu, novērtējiet konferences norisi (ievelkot krustiņu atbilstošajā ailītē).

	Ļoti labi	Drīzāk labi	Vidēji	Drīzāk slikti	Slikti
Konferences saturs					
Lektori					
Reģistrācija					
Kafijas pauzes					
Pusdienas					
Konferences norises vieta					
Konferences izdales materiāli					

10. Jūs esat?

- ☐ Lauku tūrisma saimniecības īpašnieks
☐ TIC darbinieks
☐ Valsts pārvaldes iestādes darbinieks
☐ Cits, lūdzu, miniet, kas _____?

11. Ja esam aizmirsuši pajautāt Jums nozīmīgu lietu, šeit ir vieta Jūsu domām!

Paldies par atsaucību!

3. pielikums. Lauku tūrisma uzņēmēju aptaujas anketa (2010.gads)

Tūrisms Natura 2000 teritorijās

Aicinām Jūs piedalīties aptaujā "Uzņēmējdarbība Natura 2000 teritorijās". Pateicībā par Jūsu veltīto laiku un izteikto viedokli, Lauku ceļotājs dāvinās trijiem aptaujas aizpildītājiem bezmaksas 1/2 lpp reklāmas laukumu jaunajā katalogā "Atpūta Laukos 2011-2012". Reklāmas laukuma ieguvēji tiks noteikti loterijā, kas tiks izlozēta 2011. gada 5. janvārī, LC birojā, Kalnciema ielā 40, Rīgā.

Šī aptauja domāta galvenokārt tiem, kam uzņēmējdarbība (īpaši ar tūrismu saistītās jomās), dzīvesvieta vai darbība saistās ar Natura 2000 teritorijām. Kā tās ietekmē Jūsu darbību, kas jāmaina, kā Natura 2000 teritorijas statusu izmantojiet savos pakalpojumos un plānos? Jūsu sniegtās atbildes tiks apkopotas un ņemtas vērā, lai virzītu tūrisma attīstību Natura 2000 teritorijās, tajā pat laikā nepakļaujot dabas vērtības iznīcināšanas riskam.

Uz jautājumiem atbildiet, atzīmējot Jūsprāt pieņemamāko atbildes variantu. Uz atsevišķiem jautājumiem var atbildēt ar vairākām atbildēm. Tas norādīts konkrētajā jautājumā. Anketa ir anonīma.

1. Vai Jūs zināt, kas ir NATURA 2000 teritorijas?

- ☐ Jā
- ☐ Nē
- ☐ Ir dzirdēts nosaukums, bet konkrēti nezinu

2. Kāda kopumā ir Jūsu attieksme pret NATURA 2000 teritorijām?

- ☐ Pozitīva
- ☐ Neitrāla
- ☐ Negatīva

3. Vai esat kādreiz apmeklējis kādu Natura 2000 teritoriju?

- ☐ Jā
- ☐ Nē
- ☐ Nezinu

4. Vai esat kādreiz apmeklējuši kādu no nosauktajām Natura 2000 teritorijām? *Iespējami vairāki atbildes varianti.*

- ☐ Rāznas ezera nacionālo parku
- ☐ Dabas parku „Abavas senleja”
- ☐ Dabas parku „Dvietes paliene”
- ☐ Dabas liegumu „Vidzemes akmeņainā jūrmala”
- ☐ Slīteres nacionālo parku
- ☐ Gaujas nacionālo parku
- ☐ Ķemeru nacionālo parku
- ☐ Tērvetes dabas parku
- ☐ Citu _____

5. Vai Jūsu lauku tūrisma mītne atrodas vai organizētās aktivitātes notiek NATURA 2000 teritorijā?

- ☐ Jā, norādīt, kurā: _____
- ☐ Nē
- ☐ Nezinu
- ☐ Esmu citādi saistīts ar Natura 2000 teritoriju. Kā? _____

6. Kā NATURA 2000 teritorijas statuss ietekmē/tiek izmantots Jūsu uzņēmējdarbībā/darbībā?

- ☐ Ierīkoju pastaigu takas
- ☐ Izveidoju velomaršrutus
- ☐ Piedāvāju informāciju tūristiem par augu un dzīvnieku sugām
- ☐ Ierīkoju putnu/zvēru vērošanas vietas
- ☐ Piedāvāju citas dabas tūrisma aktivitātes
- ☐ Piedāvāju ekoloģiski tīru pārtiku, ārstniecības augus, tējas utt.
- ☐ Atrodos ārpus N2000 teritorijas, bet piedāvāju informāciju par to
- ☐ Tūrisma infrastruktūru izveidoja valsts / pašvaldība, bet es to apsaimniekoju un/vai reklamēju
- ☐ Mani viesi nepieprasa atpūtas piedāvājumus dabā, tāpēc es tos neveidoju un nereklamēju
- ☐ Jautājums uz mani neattiecas
- ☐ Natura2000 statuss negatīvi ietekmē manu uzņēmējdarbību
norādiet, lūdzu, tieši kā ierobežo? _____
- ☐ Cita atbilde _____

7. Kā Jūs uzskatāt, vai tūrisma uzņēmēja atrašanās NATURA 2000 ir priekšrocība vai trūkums?

- ☐ Priekšrocība, lūdzu, miniet, kāda _____
- ☐ Trūkums, lūdzu, miniet, kāds _____

8. Vai Jums ir bijusi sadarbība ar dabas aizsardzības institūcijām – nacionālo parku administrācijām, Dabas aizsardzības pārvaldi, reģionālajām vides pārvaldēm, Vides valsts inspekciju, Vides ministriju vai citu? Kā to vērtējat?

- ☐ Nav bijusi sadarbība
- ☐ Sadarbība bijusi pozitīva
- ☐ Sadarbība bijusi drīzāk pozitīva
- ☐ Sadarbība bijusi drīzāk negatīva
- ☐ Sadarbība bijusi negatīva

Komentāri _____

9. Citi Jūsu komentāri par Natura 2000 teritorijām un to ietekmi uz tūrisma uzņēmējdarbību/darbību!

10. Jūs esat?

- ☐ Lauku tūrisma saimniecības īpašnieks
- ☐ TIC darbinieks
- ☐ Valsts pārvaldes iestādes darbinieks
- ☐ Cits, lūdzu, miniet, kas _____?

11. Ja vēlaties piedalīties loterijā, lūdzu, norādiet kontaktinformāciju – e-pastu, tālruni

Paldies par atsaucību!